

CERCETĂRI, SONDAJE, RECOMANDĂRI**MECANISMELE DE COPING - PREDICTORI AI DEZIRABILITĂȚII
RĂSPUNSURILOR ÎN CADRUL EXAMINĂRII PSIHOLOGICE****COPING MECHANISMS - PREDICTORS OF RESPONSE DESIRABILITY IN
PSYCHOLOGICAL EXAMINATION****CZU:159.964****DOI: 10.46728/pspj.2023.v42.i1.p96-104****Igor RACU**doctor habilitat în psihologie, prof. univ., Universitatea Pedagogică de Stat
„I. Creangă” Chișinău.<https://orcid.org/0000-0001-8143-4908>**Maria Nicoleta MOCANU**psiholog principal – psihoterapeut integrativ Curtea de Apel Constanța, România
doctorand anul II Școala Doctorală Psihologie, Universitatea Pedagogică de Stat

„I. Creangă”

<https://orcid.org/0000-0003-0235-3646>**Rezumat**

Una dintre problemele de actualitate ale profesioniștilor psihologi în cadrul examinărilor psihologice atunci când aplică chestionare/ inventare de personalitate este aceea a creării unei impresii favorabile prin denaturarea răspunsurilor. Prin cercetarea dată ne propunem să studiem impactul mecanismelor de coping prin predicția unei variabile dependente (impresia favorabilă – good impression) prin intermediul mai multor variabile independente (mecanismele de coping), dar și să formulăm ecuația de predicție. Aceasta poate fi utilizată în cadrul examinărilor psihologice în mediul organizațional în cadrul selecției de personal, dar și în cadrul evaluărilor psihologice periodice. Lotul de subiecți este format din 260 de adulți, populație non – clinică din România, cu vârsta între 22 – 65 ani, iar în urma regresiei liniare multiple sunt reținuți un număr de 7 predictori: 3 mecanisme de coping cognitiv emoționale (reevaluare pozitivă, ruminare și culpabilitate) și 4 mecanisme de coping comportamentale (acțiune instinctuală, relaționare, agresivitate, suport) în predicția dezirabilității răspunsurilor în cadrul examinării psihologice.

Cuvinte-cheie: coping, dezirabilitatea răspunsurilor, predictori, regresie liniară multiplă, ecuație de regresie.

Abstract

The most serious problems faced by professional psychologists in psychological examinations when applying questionnaires / personality inventories are those of cre-

ating a favorable impression by distorting the answers. Through this research, we aim at studying the impact of coping mechanisms, both by predicting a dependent variable (good impression) through several independent variables (coping mechanisms), and by formulating the equation of prediction, which can be used in the framework of psychological examinations in the organizational environment, in the framework of personnel selection as well as in periodic psychological evaluations. The group of subjects consists of 260 adults, non-clinical population from Romania, aged between 22-65 years, and following the multiple linear regression, a number of 7 predictors are retained: 3 cognitive-emotional coping mechanisms (positive reappraisal, rumination and culpability) and 4 behavioral coping mechanisms (instinctual action, relationship, aggression, support) in predicting the desirability of answers in the psychological examination.

Keywords: coping, desirable response, predictors, multiple linear regression, equation of regression.

Introducere. Dacă în domeniul clinic sau în cel al consilierii psihologice sau orientare școlară/ profesională persoana conlucrează să răspundă într-un mod cât mai apropiat de realitate, în domeniul selecției profesionale apare deseori tendința de construire a impresiei favorabile în cadrul examinării prin dezirabilitatea răspunsurilor în funcție de miza examinării psihologice și de răspunsurile expectate. Cele mai serioase probleme cu care se confruntă profesioniștii psihologi în cadrul examinărilor psihologice atunci când aplică probe de personalitate sunt acelea ale creării unei impresii favorabile prin denaturarea răspunsurilor [1, p. 115].

Scopul cercetării este de a identifica predictorii de coping pentru tendința de a falsifica răspunsurile în cadrul examinării psihologice scrise pe baza testelor psihometrice (testare psihologică), prin crearea impresiei favorabile.

Predictorii studiați sunt mecanismele de coping cognitiv - emoțional și comportamental. În literatura de specialitate, la momentul prezent, nu există un astfel de studiu realizat privind mecanismele de coping și nici o ecuație de predicție prin care

psihologul examinator să poată formula predicții referitoare la tendința respondentului de a răspunde dezirabil în cadrul testării scrise.

Dacă până în prezent psihologii examinatori evaluează validitatea răspunsurilor probelor aplicate în funcție de scalele de dezirabilitate socială, rezultatele prezentei cercetări devin de o importanță deosebită pentru practicieni, îndeosebi pentru selecția și examinarea psihologică periodică, psihologii dispunând acum de un element suplimentar (ecuația de regresie) în aprecierea tendinței de față manifestată în completarea probelor de evaluare a personalității aplicate în situații de selecție profesională.

Mecanismele de coping și impresia favorabilă în cadrul examinării psihologice. Având în vedere că în cadrul examinărilor psihologice și îndeosebi în cadrul selecției de personal persoana acordă o importanță deosebită impresiei personale, încercând să își construiască o imagine personală cât mai favorabilă în raport cu evaluatorul, Ursula Șchiopu [2, p. 61] clasifică sursele de eroare care țin de subiectul respondent în:

- a. efectul de fațadă;
- b. efectul de reputație bună;
- c. efectul de originalitate;
- d. efectul de fraudă;
- e. efectul de conveniență.

Construirea și prezentarea unei impresii favorabile prin modificarea răspunsurilor face referință, după Bloom și Naylor [4, p. 168] la *“tendința subiecților de a alege acele răspunsuri care îi prezintă într-o lumină mai favorabilă”*. Persoanele evaluate, aleg în mod conștient, ca mecanism de coping, construirea unei impresii favorabile, pentru a se adapta unei realități în care își doresc să își mărească șansele de succes, atunci când evaluarea presupune selecție de personal sau atunci când doresc să exceleze pentru a putea beneficia de un regim preferențial în carieră.

Există și o motivație inconștientă pentru adoptarea unei conduite care presupune dezvoltarea impresiei favorabile, aceasta angajează atât mecanismele de apărare ale Eului, dar și mecanismele de coping. În cadrul unor experimente, Westman și Green [3, p. 98] au solicitat subiecților să răspundă la un inventar de personalitate imaginându-și că ar participa la examenul de selecție pentru postul de vânzător la o mare firmă. După o săptămână, aceluiași participanți li s-a solicitat să răspundă pentru a fi angajați în postul de bibliotecari. Trăsătura vizată de examenul psihologic, *încrederea în sine*, a înregistrat fluctuații notabile între cele două etape ale experimentului constatativ, vânzătorii având scoruri mult mai înalte decât în cazul bibliotecarilor.

O altă sursă de eroare în cadrul examinărilor psihologice face referință la *efectul de set*, adică la faptul că noi percepem și reacționăm în fața evenimentelor în baza

experiențelor anterioare de viață, acestea fiind stocate în matricile perceptive de la nivelul sistemului nostru mnezic. Setul are rolul de a raporta evenimentele realității la schemele mentale deja cunoscute și de a le desprinde semnificația. Astfel, subiecții au tendința să raporteze itemii chestionarelor de personalitate în raport cu experiența lor și să adopte mecanisme de coping specifice în raport cu acestea de tipul luptă, stai sau fugi, dând răspunsuri mai mult sau mai puțin conforme cu aceste așteptări. Una dintre consecințele setului o reprezintă tendința de a da răspunsuri într-o manieră dezirabilă social, prin crearea bunei impresii. Spre deosebire de tendința de a falsifica conștient răspunsurile, mecanismele inconștiente care au la bază nevoia de protecție împotriva criticilor sau dezaprobării sociale, dar și împotriva vocii critice interioare pun în evidență mecanismele de coping învățate din prima copilărie, care pot angaja scheme mentale referitoare la acceptare, imagine de sine și deprivare emoțională, motiv pentru care participanții la examinare pot da răspunsuri de tipul da sau adevărat, răspunsuri neutre (nu știu).

Diminuarea acestor aspecte se poate realiza prin următoarele **metode** [1, p. 124]:

1. construirea unor itemi neutri din punct de vedere social, dat fiind faptul că dezirabilitatea socială poate fi o sursă de eroare;

2. furnizarea unor instrucțiuni adecvate a explicațiilor privind un comportament sincer, pentru a încuraja autenticitatea în cadrul examinării psihologice, mai degrabă decât reiterarea copingului de a face față unor situații ;

3. încorporarea în chestionarele de personalitate a unor scări de control care detectează tendințele de falsificare, pre-

cum scala impresie favorabilă (good impression) din inventarul CPI utilizată în prezenta cercetare;

4. introducerea unor variabile cu rol corectiv, precum scara K din MMPI;

5. utilizarea tehnicii alegerii forțate a răspunsurilor prin care subiectul trebuie să aleagă între doi sau mai mulți termeni sau fraze egal acceptabile, dar diferite ca semnificație (ex. Obişnuiesc să utilizez evitarea ca mecanism de coping: a) când sunt stresat; b) când nu ştiu la ce să mă aștept; c) între a și b)

6. asigurarea unui număr egal de întrebări la răspunsurile: DA – adevărat; NU – fals și intercalarea acestor două tipuri de întrebări pentru a evita așteptarea față de un anumit tip de răspuns.

Odată cu A. Anastasi [3, p. 215] s-a schimbat optica interesantă în legătură cu aceste erori: la început ele erau considerate sursă de denaturare a validității profilului psihologic și în consecință erau luate măsuri de prevenire a lor. Apoi a apărut o nouă opțiune potrivit căreia crearea bunei impresii poate fi văzută ca un stil personal de răspuns, indicator al unei caracteristici de personalitate. Mai mult, această tendință poate antrena mecanisme de coping structurate în prima copilărie care pot deveni predictorii, în noul context, al surselor de eroare în aprecierea profilului de

personalitate de la vârsta adultă, rezultat al evaluării psihologice.

Metodologia cercetării și interpretarea datelor

Ipoteza cercetării: Se prezumă că mecanismele de coping cognitiv, emoțional și comportamental sunt predictorii ai impresiei favorabile în cadrul testării psihologice scrise la vârsta adultă.

Obiectivele cercetării sunt:

- Măsurarea influenței pe care o au anumite variabilele independente (mecanismele de coping) asupra variabilei dependente (impresia favorabilă – good impression)

- Predicția unei variabile dependente (impresia favorabilă – good impression) prin intermediul mai multor variabile independente (mecanismele de coping)

- Formularea ecuației de predicție referitoare la tendința respondentului de a răspunde dezirabil în cadrul testării scrise, aceasta găsindu-și utilitatea în cadrul examinărilor psihologice în mediul organizațional, atât în cadrul selecției de personal dar și în cadrul evaluărilor psihologice periodice.

Lotul de subiecți este format din 260 de adulți (130 de bărbați și 130 de femei), populație non – clinică din România, cu vârsta între 22 – 65 ani, având caracteristicile din tabelul 1:

Tabelul 1 - Statistica descriptivă a eșantionului cercetării

	N	Minim	Maxim	Media	Abaterea standard
B_vârsta	130	22.00	65.00	29.2077	6.39609
F_vârsta	130	22.00	53.00	29.7538	7.17236
Vârsta total	260	22.00	65.00	29.4808	6.78771

În ceea ce privește distribuția vârstei pe grupe de vârstă avem următoarele procentaje: 22 – 30 ani: 58,5%, 30 – 40 ani: 32,7%, 40 – 50 ani: 7,8%, 50 – 65 ani: 1,2%.

Instrumente utilizate: pentru prezenta cercetare au fost folosite chestionarele CERQ (coping cognitiv - emoțional) și SACS (coping comportamental) pentru măsurarea variabilelor independente și identificarea predictorilor, iar pentru măsurarea variabilei dependente (impresia favorabilă – good impression) a fost utilizat inventarul de personalitate CPI (scala impresie favorabilă - good impression).

Chestionarul de coping cognitiv-emoțional (CERQ): măsoară frecvența cu care persoana aplică strategiile, în general, în situații negative de viață. De regulă, un scor mic indică faptul că acea persoană utilizează o anumită strategie mai rar, în timp ce un scor mare indică faptul că persoana utilizează frecvent respectiva strategie. Utilitatea unei strategii anume de a face față evenimentelor negative se judecă în funcție de circumstanțe, de context și de natura problemei. Totuși, putem spune că utilizarea în mod excesiv a oricărei strategii poate indica prezența anumitor probleme emoționale – autculpabilizare, acceptare, ruminare, refocalizare pozitivă, refocalizare pe planificare, reevaluare pozitivă, punerea în perspectivă, catastrofa, culpabilizarea celorlalți

Chestionarul de abordare strategică a copingului (SACS): evaluează cum reacționează comportamental oamenii atunci când se confruntă cu o problemă/situație stresantă. În continuare sunt prezentate două moduri diferite de a face față situațiilor stresante (strategii de coping): acțiune asertivă, relaționare socială, căutarea suportului social, acțiune prudentă, acțiune

instinctivă, evitare, acțiune indirectă, acțiune antisocială, acțiune agresivă.

Inventarul de personalitate CPI 434: include informații asupra perspectivei persoanei evaluate, asupra modului în care ea se percepe și se compară cu ceilalți, în ceea ce privește o serie de particularități caracteristice și care sunt importante în munca și în viața cotidiană. Persoana este evaluată pe 26 de dimensiuni, grupate în 5 categorii: interacțiunea cu alții, managementul personal, motivații și stilul de gândire, caracteristicile personale, evaluări legate de muncă. Pentru verificarea prezentei ipoteze a fost utilizată scala impresie bună (good impression) din cadrul dimensiunii management personal.

Deoarece variabila dependentă este prognozată prin mai multe variabile independente, prelucrarea datelor s-a făcut prin regresie lineară multiplă, metoda Stepwise, rezultând un număr de 7 variabile independente reținute ($F \leq 0,050$): 3 mecanisme de coping cognitiv emoționale (reevaluare pozitivă, ruminare, culpabilitate) și 4 mecanisme de coping comportamental (acțiune instinctuală, relaționare, agresivitate, suport).

Conform tabelului 2, din rezumatul modelului celor 9 variabile independente, R^2 ajustat este 0,246, ceea ce semnifică că 24,6% variabilele covariază: *dependentă* (imaginea favorabilă) și *independentă* (mecanisme de coping cognitiv emoționale: reevaluare pozitivă, ruminare, culpabilitate și mecanisme de coping comportamentale: acțiune instinctuală, relaționare, agresivitate, suport). Testul Durbin Watson, având o valoare de 1,808 (este cuprins între 1,5 – 2,5) ne indică faptul că nivelul corelațiilor seriale este mediu – scăzut.

Tabelul 2. Rezumatul modelului

Model	R	R2	R2 ajustat	Eroarea standard estimată	Testul Durbin-Watson
1	0,294 ^a	0,087	0,083	4,52550	
2	0,398 ^b	0,159	0,152	4,35170	
3	0,428 ^c	0,183	0,173	4,29705	
4	0,456 ^d	0,208	0,196	4,23779	
5	0,478 ^e	0,229	0,214	4,19088	
6	0,495 ^f	0,245	0,228	4,15369	
7	0,488 ^g	0,238	0,223	4,16488	
8	0,504 ^h	0,254	0,237	4,12939	
9	0,516ⁱ	0,267	0,246	4,10309	1,808

i = rândul 9 din tabelul 2 care conține predictorii reținuți (variabila independentă VI): mecanisme de

coping cognitiv - emoționale CERQ: reevaluare pozitivă, ruminare, culpabilitate și mecanisme de coping

comportamentale SACS acțiune instinctuală, relaționare, agresivitate, suport

VD: CPI scala impresie bună

Conform tabelului 3, testul ANOVA este semnificativ pentru pragul de semnificație $p = 0,0002$, $F=13,089$ și numărul

de grade de libertate (df) fiind 7. Având în vedere că pragul de semnificație $p < 0,001$ înseamnă că cel puțin două medii diferă înalt semnificativ. În cazul de față, se observă din tabelul sumar ANOVA că media intergrup are 7 df (grade de libertate). În tabelul lui F valoarea corespunzătoare gradelor de libertate 7 este cuprinsă între 5,59 și 12,25, F obținut este mai mare decât valoarea lui F tabelar, ceea ce înseamnă că raportul F obținut este semnificativ statistic, *deci există diferențe între medii.*

Tabelul 3. Diferența de medii dintre predictorii (ANOVA)

Model	Suma pătratelor	Grade de libertate df	Media pătrată	F	Sig.
Regresie	1542,475	7	220,354	13,089	0,000ⁱ
Valoare reziduală	4242,509	252	16,835		
Total	5784,985	259			

i. pragul de semnificație pentru testul ANOVA semnificativ pentru următorii predictorii reținuți: mecanisme de coping cognitiv emoționale CERQ: reevaluare pozitivă, ruminare, culpabilitate și mecanisme de coping comportamentale SACS acțiune instinctuală, relaționare, agresivitate, suport

VD: CPI scala impresie bună

Din tabelul 4 reiese faptul că coefici-

enții Beta sunt semnificativi statistic ($p = 0,0001 - 0,04$), iar corelația parțială dintre o variabilă independentă cu variabila dependentă, prin excluderea celorlalte variabile independente este cuprinsă între -0,111 și 0,222, astfel (vezi tab. 4):

R ay.bcddefg = 0,222 , $p = 0,0001$

R by.acdefg = - 0,171, $p = 0,002$

R cy.abdefg = -0,160, $p = 0,003$

R dy.abcefg = 0,220, $p = 0,0001$

R_{ey.abcdefg} = -0,186, p = 0,001

R_{fy.abcdeg} = -0,123, p = 0,02

R_{gy.abcdef} = -0,111, p = 0,04

a = reevaluare pozitivă (VI mecanism de coping cognitiv emoțional)

b = acțiune instinctuală (VI mecanism de coping comportamental)

c = ruminare (VI mecanism de coping cognitiv emoțional)

d = relaționare (VI mecanism de coping comportamental)

e = agresivitate (VI mecanism de coping comportamental)

f = căutarea suportului (VI mecanism de coping comportamental)

g = culpabilizare (VI mecanism de coping cognitiv emoțional)

y = impresia bună (VD scala CPI)

Având în vedere că deja cunoaștem coeficienții Beta standardizați pentru variabilele independente reținute, precum și constanta putem acum să realizăm predicția multivariată construind **ecuația de regresie lineară multiplă**:

$$y = 0,240*a - 0,185*b - 0,168*c + 0,249*d - 0,203*e - 0,139*f - 0,116*g + 30,762$$

Unde: a, b, c, d, e, f, g sunt variabilele independente astfel cum au fost descrise mai sus, iar y este variabila dependentă.

Tabelul 4. Valorile componente ale ecuației de regresie - coeficienții Beta și corelațiile parțiale

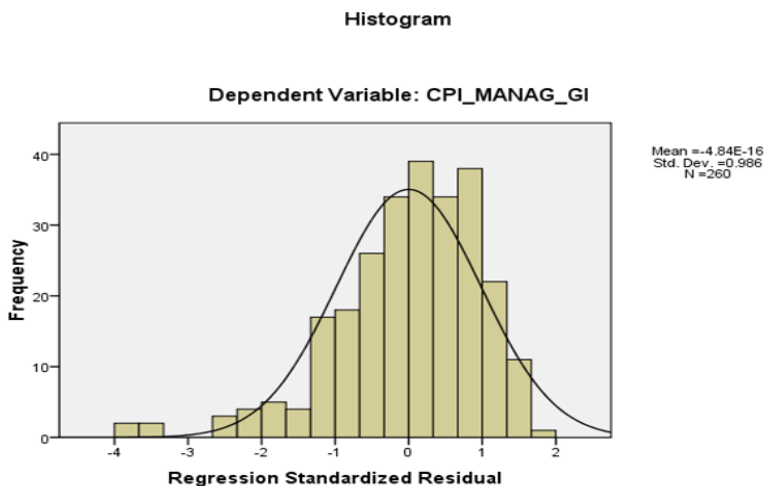
Model	Coeficienți nestandardizați		Coeficienți standardizați	T	Sig.	95% Interval de încredere pentru B		Corelații		
	B	Eroarea standard				Limita inferioară	Limita superioară	Zero-ordine	Semi-Partial	Partial
(Constant)	30,762	3,253		9,455	0,000	24,355	37,170			
CERQ_reevaluare pozitivă	0,514	0,125	0,240	4,108	0,000	0,268	0,761	0,294	0,251	0,222
SACS_acțiune instinctuală	-0,299	0,094	-0,185	-3,177	0,002	-0,484	-0,114	-0,231	-0,196	-0,171
CERQ_ruminate	-0,215	0,072	-0,168	-2,968	0,003	-0,357	-0,072	-0,117	-0,184	-0,160
SACS_relaționare	0,410	0,100	0,249	4,080	0,000	0,212	0,608	0,199	0,249	0,220
SACS_agresivitate	-0,395	0,115	-0,203	-3,441	0,001	-0,621	-0,169	-0,243	-0,212	-0,186
SACS_suport	-0,148	0,065	-0,139	-2,277	0,024	-0,277	-0,020	-0,073	-0,142	-0,123
CERQ_culpabilitate	-0,305	0,148	-0,116	-2,062	0,040	-0,596	-0,014	-0,214	-0,129	-0,111

a. Variabila dependentă: CPI_impresie bună (good impression)

În continuare realizăm analiza reziduurilor, precum și dreapta de regresie și norul de puncte (fig 1 și 2). Repartiția erorilor este reflectată în distribuția reziduurilor (estimații ale erorilor). Conform his-

togrammei reziduurilor în raport de valorile estimate, de variabilele independente, din figura 1 se observă o distribuție normală a scorurilor reziduale, marea majoritate a scorurilor situându-se între -1 și 1. Histograma mărimilor reflectă o repartiție normală standard.

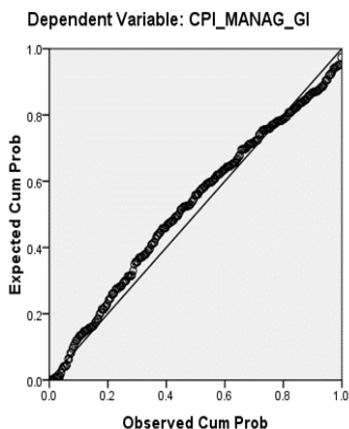

Fig. 1. Distribuția reziduală

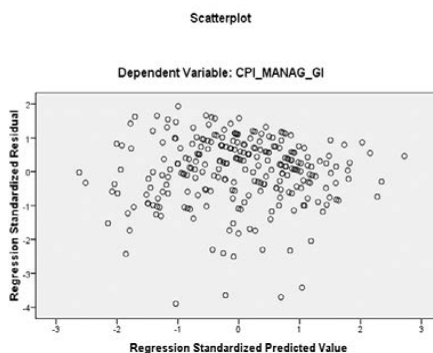
Din figura 2A reiese normalitatea dispersiei valorilor reziduale deoarece punctele se întind de-a lungul diagonalei de 45° (dreapta de regresie) și foarte aproape de ea, cu mici deviații. Din figura 2B reiese că punctele din norul de puncte din

figură se pot considera într-o regiune de tip bandă orizontală ceea ce nu contrazice normalitatea erorilor. Distribuția punctelor nu arată nici o abatere de la normalitate și nici o încălcare a faptului că erorile au aceeași dispersie constantă.

Normal P-P Plot of Regression Standardized Residual

A

B

Fig. 2. Dreapta de regresie - A și norul de puncte - B

Având în vedere că variabila dependentă (impresia favorabilă – good impression) este prognozată prin intermediul unor variabile independente (mecanismele de coping), atât cognitiv - emoționale cât și comportamentale, putem afirma că **ipoteza cercetării este confirmată**, mecanismele de coping cognitiv, emoțional și comportamental sunt predictorii ai impresiei favorabile în cadrul testării psihologice scrise la vârsta adultă. Astfel, *există 3 mecanisme de coping cognitiv emotionale (reevaluare pozitivă, ruminare, culpabilitate) și 4 mecanisme de coping comportamentale (acțiune instinctuală, relaționare, agresivitate, suport) care sunt predictorii ai impresiei favorabile în cadrul examinării psihologice.*

Concluzii.

- 24,6% din varianța variabilei dependente (imaginea favorabilă) este comună cu variabilele independente mecanisme de coping cognitiv emoționale și mecanisme de coping comportamentale;

- Fiecare dintre mecanismele de coping care sunt predictorii, are o anumită pondere în ecuația de regresie, prognozând în final impresia favorabilă pe care persoana încearcă să o construiască în cadrul examinării psihologice, astfel încât putem afirma că *mechanismele de coping au impact asupra profilului de personalitate de la vârsta adultă;*

- Concluziile statistice obținute ne permit formularea ecuației de predicție, aceasta putând fi utilizată în cadrul examinărilor psihologice în mediul organizațional prin prognozarea tendinței respondentului de a răspunde dezirabil în cadrul testării scrise, atât în cadrul selecției de personal, în cadrul evaluărilor psihologice periodice, dar și pentru asistență psihologică acolo unde este cazul;

- Cu cât persoana prezintă tendințe mai ridicate în a atribui semnificații pozitive evenimentelor și de a le recadra de o manieră pozitivă, gânduri repetitive referitoare la anumite aspecte care o frământă, tendința de autoculpabilizare pentru evenimentele de viață, tendința de acțiune din instinct sau de o manieră brutală, fără planificare prealabilă, nevoia de conexiune și suport necondiționat, *cu atât persoana este mai predispusă către falsificarea răspunsurilor în scopul creării impresiei favorabile;*

- Psihologia dezvoltării aduce astfel o contribuție valoroasă pentru specialitatea psihologia muncii și organizațională deoarece modalitatea în care sunt structurate mecanismele de coping în dezvoltarea timpurie a copilului au un impact asupra tendinței de față manifestată în completarea probelor de evaluare a personalității, acest aspect putând fi acum prognozat prin ecuația de regresie elaborat în prezența cercetării.

BIBLIOGRAFIE

1. MARTIN, N. *Bazele teoretice ale psihodiagnosticului*. Constanța: Ovidius University Press, 2007. 183 p. ISBN 978-973-614-358-2.

2. ȘCHIOPU, U. *Introducere în psihodiagnostic*. București: Humanitas, 2002. 552 p. ISBN 975-85164-4-7

3. ANASTASI, A. *Psychological testing*. New York: MacMillan Publishing Co., Inc. 765 p. ISBN 0-02-302980-3.

4. BLOOM, B. S. *Stability and change in human characteristics*. New York: John Wiley & Sons, Inc., 1964. 237 p. ISBN 64-171-33

Primit la redacție: 18.04.2023